

ÚJABB FAJOK MAGYARORSZÁG AVIFAUNÁJÁBAN

Dr. Bankovics Attila

Természettudományi Múzeum, Budapest

Keve András 1984-ben megjelent madártani névjegyzéke (*Nomenclator Avium Hungariae*) 344 fajt tartalmaz. Ebből 341-et vesz sorra az 1975. XII. 31-ével lezárt fő fejezet, további három, időközben megjelent fajt előzetesen már felsorol a névjegyzékben függelékként csatolt megjegyzés (*Keve, 1984*).

A névjegyzék lezárása óta eltelt 14 évben 1975. XII. 31. és 1989. XII. 31. között 14 újabb fajjal gyarapodott Magyarország avifaunája. Szükségesnek látszott, hogy ezen új fajok megkerülési adatait egy helyen összefoglalva az Aquilában is közzétegyük.

Évente átlagosan 1 új faj esik ebbe a 14 éves periódusba. Az új fajok kimutatásának valós megoszlása azonban ettől eltérő (1. táblázat).

Mint a táblázatból látható, az új fajok kimutatása lényegesen gyorsul az 1980-as évek végén. Ebben jelentős szerepe van a Magyar Madártani Egyesületben felnövő lelkes fiatal megfigyelőgárdának, a madárgyűrés menyniségi felfutásának, továbbá a megfigyelésekhez szükséges eszközök (teleszkópos távcső, gépkocsi) nagyobb arányú elterjedésének.

Az alábbiakban kronológiai sorrendben mutatom be az új fajokat, megkerülési adataik, valamint kimutatásuk és bizonyításuk módjainak ismertetésével.

Törpekuvik (Glaucidium passerinum L. 1758)

Első hazai észlelés és bizonyítás: 1977. XI. 20., Soproni-hegyvidék, Poloskás-bérc, Sopron 132 b. erdőrészlet, 1 példány. Megfigyelték: *dr. Tvardy György, Ubrankovics Pál és Varga Lajos*. A madárról bizonyító fénykép-felvételek is készültek (*Ubrankovics-Varga 1978, Keve, 1984*).

A törpekuvik a szibériai-kanadai faunatípusba tartozó holarktikus faj. Hazai megjelenése a nyugati határainkhoz közel fekvő fészkelőhelyeiről való költésidő utáni kóborlásával (vertikális vonulás) hozható kapcsolatba.

Dolmányos sirály (Larus marinus L. 1758)

Számos nem bizonyító erejű megfigyelés után többszörösen is hiteles bizonyításra került az elmúlt 14 évben. A sorrendiség tisztázása végett e fajnál részletesebb kitérés szükséges az egyes bizonyító erejű észlelésekre.

1984. X. 20-án a Szegedi Fehértavon (Szeged) *Láng István, Czeglényi Alpár és Bankovics Attila* észlel 1 adultus példányt. Ezen elsőnek tartott hiteles megfigyelésről leírás készült, mely 346. fajnak sorolja be a dolmányos sirályt (*Bankovics 1985*).

Ezt követően került a Nomenclatura Bizottsághoz egy régebbi, szintén három megfigyelővel bizonyított hiteles adat, mely alapján a *Larus marinus* előfordulásának első hazai bizonyítását 1977-re kell tennünk. Ez a következő: 1977. XI. 30., Szegedi Fehértó (Szeged), 1 ad. pld., észlelték: *Tajti László, Zsidó Gábor és Bene Béla*. Ez tehát a dolmányos sirály előfordulásának első hazai hiteles bizonyítása (*Haraszthy és Molnár, 1984*).

Számos egyéb megfigyelési adat közül ide kívánczok még az első hortobágyi hitelesen bizonyított észlelés: 1982. II. 21. és III. 6. között a Hortobágyi Halastón (Hortobágy község határ) tartózkodott 1 ad. pld. Egy időben megfigyelték: *Dr. Kovács Gábor, Bodnár Mihály, Búzás Csaba* (*Kovács, 1988*).

A dolmányos sirály észak-atlanti faj. Az északnyugati palearktikum és az északkeleti nearktikum képezi a fészkelő areáját. Egyre gyakoribbá és rendszeresebbé váló hazai megjelenése, az észak-európai fészkelő populáció állománynövekedésével és kismértékű déli irányú terjeszkedésével magyarázható.

Rozsdás nádiposzáta (Acrocephalus agricola Jerdon, 1845)

Első hazai megkerülés és bizonyítás: 1978. VIII. 11-én Fülöpházán 1 juvenilis hím példányt fogott a kiskunsági madárgyűrűző tábor. A madarat *Györgypál Zoltán* határozta meg. A befogott első példány *dr. Ország Mihály* élő gyűjteményébe került, ahol 5 évig élt (*Györgypál-Bankovics 1980, Keve, 1984*). E fogságban tartott példány énekéről készültek a faj első hangfelvételei (*Ország Mihály* szóbeli közlése).

A rozsdás nádiposzáta central-palearktikus faj. Magyarországhoz legközelebb Ukrajna déli részein és a Fekete-tenger térségében költ. Hazai megjelenése – más közép- és nyugat-európai adatokhoz hasonlóan – a fiatal madarak költés utáni nyugati irányú, szórványosan előforduló kóborlásával hozható kapcsolatba.

Hosszúfarkú gébics (Lanius schach L., 1758)

Első hazai észlelés és bizonyítás. Megfigyelték: 1979. IV. 21., Hanság (Fehértó község határ) 1 pld. A bizonyítás módja 5 megfigyelő jelenléte: *Haraszthy László, Fülöp Tibor, Taba Andor, John Wilson* (Anglia), *James Wolstencraft* (Anglia). A madárról fényképfelvételek készültek (*Haraszthy 1979, Keve 1984*).

Kucsmás poszáta (Sylvia melanocephala Gmelin 1788)

Első hazai megkerülés és bizonyítás 1979. VII. 29-én 1 ad. hím pld. a Szent György-hegy DK-i oldalán (Hegymagas község határ) madárgyűrűzés közben került kézre. A madarat fogta, azonosította, majd a gyűrűzés után szabadon engedte *Zsoldos Árpád*. A példányról színes dia bizonyító felvételek készültek (*Zsoldos 1979, 1987*).

A kucsmás poszáta turkesztáni-mediterrán faj. Magyarországhoz legközelebb Dalmáciában költ. Megjelenése a költés utáni kis távolságú elkóborlással hozható összefüggésbe. Esetleg északi irányú terjeszkedés előjele?

Keleti gerle (Streptopelia orientalis Latham 1790)

Első hazai észlelés és bizonyítás. 1985. XII. 18-án Szegeden külvárosi ház udvarán *Puskás Lajos* észlel 1 juv. pld.-t. A madárról bizonyító fényképfelvételek készültek (*Bankovics 1988*).

A keleti gerle kelet-palearktikus faj. Késő őszi időszakban Európa területén felbukkannak egyesével rendszerint fiatal egyedei. E rendszerbe illeszkedik a hazai megkerülése is.

Fenyőszármány (Emberiza leucocephala Gmelin 1771)

Első hazai megkerülés és bizonyítás: 1986. I. 1. Barlahida (Zala megye). Egy juvenilis hím példány madárgyűrűzés során függönyhálóval került kézre. A madarat bizonyítás végett bemutatták Budapesten a Madártani Intézetben és január 5-én a fogás színhelyén meggyűrűzve engedték szabadon (*Ács, Palkó 1987*).

Ékfarkú lile (Charadrius vociferus L. 1758)

Első hazai észlelés és bizonyítás. 1986. XI. 1. és XII. 30-a között 1 juvenilis példány tartózkodott Almásfüzitő határában a Duna-part zátonyain. A madarat dr. Magyar Gábor mutatta ki XI. 1-jén. A faj bizonyítása végett másnap XI. 2-án dr. Magyar Gábor, Márkus Ferenc, dr. Sághy Antal és más megfigyelők ismét felkeresték a területet, s szerencsére a madarat még ott találták. Ezt követően XII. 30-áig még több alkalommal észlelték ugyanott az ékfarkú lile példányát (*Magyar 1988, Bankovics 1989*).

Vándor partfutó (Calidris melanotos Vieillot 1819)

Első hazai bizonyítás. 1987. IX. 27-én a Kiskunsági Nemzeti Park területén, Szabadszállás község határában a Kis-réten mutatja ki 1 juvenilis példány alapján Schmidt András és Sós Endre. Az adatot másnap IX. 28-án a helyszínre kiszállva megerősítette *Bankovics Attila, Márkus Ferenc és Waliczky Zoltán*. A madár X. 2-ig tartózkodott a Kis-rét területén (*Schmidt 1988*).

Törpeszármány (Emberiza pusilla Pallas 1776)

Első hazai megkerülés és bizonyítás. 1988. XI. 7-én Ócsa község határában az Ócsai Tájvédelmi Körzet területén madárgyűrűzés során fogtak 1 juvenilis példányt. Az azonosítást dr. Csörgő Tibor végezte. A fogásnál jelen voltak még többek között *Móra Veronika és Nádas Gergely*. A madárról színes dia bizonyító felvételeket készítettek, majd meggyűrűzve szabadon bocsátották (*Csörgő, 1989*).

A törpeszármány a szibériai faunatípusba tartozik. Fészkelő areáját Észak-Európa boreális zónájában kismértékben nyugat felé terjeszti. Bár fő őszi vonulási útvonalként megőrizte a DK-i irányt, Dél-Ázsiai telelőhelyei felé, egyes példányok, olykor kisebb csapatok, mind gyakrabban mutatkoznak fészkelő areájától DNy-ra, Európa területén is.

Citrombillegető (Motacilla citreola Pallas 1776)

Első hazai észlelés és bizonyítás. 1989. V. 6-án Fertőrákos határában észlel 1 példányt *Hadarics Tibor*. Még ugyanaznap több társával *Frank Tamás, dr. Kárpáti László* és mások) visszatérve a helyszínre bizonyítja a faj hazai előfordulását (*Hadarics, in lit.*).

A citrombillegető a mongóliai-tibeti faunatípusba tartozik (Voous, 1960). Ukrajna területén erős nyugati irányú előretörést mutat az 1980-as években. 1985. VI. 30.–VII. 1-je között Ternopol oblaszty területén Borszuki mellett észlelnek 2 párat gyengén repülő fiatalokkal. 1989. májusában már 20 párnál több fészkelését észlelik a Rovnói oblaszty területén Tomasgorod mellett egy kiterjedt fellápon. Május végén szintén e körzethez tartozó Dubrovszk mellett is megfigyeltek egy fiókáit etető párt (Igor Gorban, Lvov, szíves levélbeli közlése). A faj minden további hazai előfordulását figyelemmel kell kísérni, mert esetleges hazai fészkelésére is számíthatunk.

Bonelli füzike (Phylloscopus bonelli Vieillot 1819)

Első hazai megkerülés. 1989. VIII. 28-án, Keszthely-Fenekpusztán a Balaton nádszegélyében fogott 1 juvenilis hím példányt a Magyar Madártani Egyesület Zalai Helyi Csoportjának gyűrűzőtábora (Palkó Sándor szíves levélbeli közlése). A madár befogás után elpusztult, így IX. 7-én Budapestre, a Természettudományi Múzeum Madárgyűjteményébe került.

A bonelli füzike tipikus európai faj. Hozzánk legközelebbi ismert fészkelőhelyei az Alpok keleti részén található. Megjelenése egyes egyedek nyár végi kóborlásával hozható összefüggésbe, de ugyanakkor feltételezhető, hogy Magyarország DNy-i részén csekély számban rendszeresen átvonul.

Vándorfüzike (Phylloscopus inornatus Blyth 1842)

Első hazai megkerülés és bizonyítás. 1989. X. 8-án Egerszalók határában madárgyűrűzés során fogott 1 juvenilis példányt *Fitala Csaba*, ki az azonosítást is végezte. *Fitala* a madarat másnap X. 9-én bemutatta a Madártani Intézet és a Természettudományi Múzeum Madárgyűjteménye munkatársainak is. Ezt követően a kora délutáni órákban hazautazás közben a meggyűrűzött madarat a Gödöllői-dombvidék területén a vonatból a szabadba röpítette. (*Fitala Csaba* szíves levélbeli közlése).

Érdekesképp e faj második hazai észlelésére sem kellett sokáig várnunk, 1989. XI. 4-én a Szentendrei-szigeten a Duna mentén Surányi-telepnél a Duna menti ártéri erdőben észlelt 1 újabb példányt *Schmidt András, dr. Magyar Gábor és Waliczky Zoltán (Schmidt et al. in lit.)*

A vándorfüzike szibériai faunaelem, kelet-palearktikus faj. Európában őszi vonuláson kis számban rendszeresen megjelenik. Adatainak szórása Helgolandon IX. 20. és X. 10-e közé tehető (Vauk, 1972). Első hazai megjelenése is ebbe a vonulási rendszerbe illeszkedik.

Lazúr cinege (Parus cyanus Pallas 1770)

A faj első hazai bizonyítása. Számos nem kellőképpen bizonyított észlelés után 1989. X. 28-án fogták gyűrűzés közben Ócsán az első biztos hazai példányt. A fogásnál többek között jelen voltak *dr. Kertész Miklós, Miklay György és Varga Lajos* gyűrűzők. A madarat a gyűrűzés és a biometriai adatok felvétele után lefényképezték, majd szabadon engedték (Csörgő, in lit.).

A lazúr cinege a szibériai faunatípusba tartozik. Az eurázsiai tajgazónában a kék cinegét (*Parus caeruleus*) váltja fel kelet felé. Egyre gyakoribbá váló megjelenése hazánk területén, a faj esetleges nyugati irányú terjeszkedésére utal.

1. táblázat

Table 1.

Az új fajok kimutatásának időrendi megoszlása Magyarországon
1976 és 1989 között

Chronological distribution of recorded new species
in Hungary between 1976 and 1989

Év	Fajszám	Faj
Year	No. of species	Species
1976	–	
1977	2	<i>Glaucidium passerinum</i> , <i>Larus marinus</i>
1978	1	<i>Acrocephalus agricola</i>
1979	2	<i>Lanius schach</i> , <i>Sylvia melanocephala</i>
1980	–	
1981	–	
1982	–	
1983	–	
1984	–	
1985	1	<i>Streptopelia orientalis</i>
1986	2	<i>Emberiza leucocephala</i> , <i>Charadrius vociferus</i>
1987	1	<i>Calidris melanotos</i>
1988	1	<i>Emberiza pusilla</i>
1989	4	<i>Motacilla citreola</i> , <i>Phylloscopus bonelli</i> , <i>Phylloscopus inornatus</i> , <i>Parus cyanus</i>
Összesen:	14 faj – species	
Total:		

Az új fajok kimutatásának módjairól

A most kimutatott 14 fajból 7-et fogtak gyűrűzések során és 7-et mutattak ki megfigyeléssel, fényképfelvételekkel. Gyűrűzés során került meg az *Acrocephalus agricola*, *Sylvia melanocephala*, *Emberiza leucocephala*, *Emberiza pusilla*, *Phylloscopus bonelli*, *Phylloscopus inornatus* és a *Parus cyanus*.

Faunisztikai megfigyeléssel került elő a *Glaucidium passerinum*, *Larus marinus*, *Lanius schach*, *Streptopelia orientalis*, *Charadrius vociferus*, *Calidris melanotos* és a *Motacilla citreola*. 50–50%-os tehát a gyűrűzők és a faunisztikai megfigyelők érdeme a fenti eredményekben. A gyorsabb tájékoztatás, értesítés egy-egy újnak vélt vagy ritka faj észleléséről, még eredményesebb munkát tenne lehetővé.

Ma már ritkán kerül lelövés útján kimutatásra egy-egy új faj. A fenti 14-ben egy sincs ilyen. Ezt félretéve, az alábbi módokon bizonyíthatók az új vagy ritka fajok.

1. Három szakavatott, jó fajismerettel rendelkező megfigyelő együttes jelenléte.

2. Bizonyító erejű fényképfelvételek készítése a madárról a környezettel együtt.

3. Hálóval vagy más módon történő befogás útján.

A megfigyelési adatot minél részletesebb jegyzőkönyvszerű leírással (Ld. Magyar Gábor idevonatkozó írását Mad. Táj 1989. január–június) az MME Nomenclatura Bizottságához kérjük beküldeni. (Cím: *Bankovics Attila, 1088 Budapest, Baross u. 13.*)

Az adatok elbírálását és hitelességének megállapítását a 7 tagú Nomenclatura Bizottság végzi évente általában két alkalommal tartott ülésén. A bizottság elnöke: *Bankovics Attila*; bizottsági tagok; *Barbácsy Zoltán, Bod Péter, Kárpáti László, Kovács Gábor, Magyar Gábor* (helyettesíti 1990-ben *Waliczki Zoltán*) és *Schmidt Egon*.

Végezetül szeretnénk köszönetet mondani a Magyar Madártani Egyesület minden tagjának, kik önzetlenül fáradoznak Magyarország madárfaunájának minél pontosabb megismerésén, adataikkal e területen is hozzájárulnak a magyar ornitológia nemzetközi hírnevének megőrzéséhez.

Irodalom – References

- Ács, A., Palkó, S. (1987.) Fenyősármány (*Emberiza leucocephala Gmelin*) Magyarországon. – *Aquila* 93–94: 255–257.
- Bankovics, A. (1978.) Dolmányos sirály (*Larus marinus*) a Zabszéken. – *Mad. Táj*. 1978. nov–dec. 21.
- Bankovics, A. (1985.) Új madárfaj a hazai faunában – a dolmányos sirály. – *Búvár* 1985 (2): 230.
- Bankovics, A. (1988.) Keleti gerle (*Streptopelia orientalis*). – In: Haraszthy, L. (szerk.), Magyarország madárvendégei. 119–120.
- Bankovics, A. (1989.) A Nomenclatura Állandó Bizottság jelentése, 1988. – *Mad. Táj*. 1989. júl–dec. 48–49.
- Csörgő, T. (1989.) Törpesármány (*Emberiza pusilla*) Magyarországon. – *Mad. Táj*. 1989. 3–4. 20.
- Györgypál, Z.–Bankovics, A. (1980.) Mezei nádiposzáta (*Acrocephalus agricola Jerdon*) a magyar faunában. – *Aquila* 86: 73–85.
- Hadarics, T. (In lit.) A citrombillegető *Motacilla citreola Pallas 1776* első előfordulása Magyarországon. – *Aquila* 96: in lit.
- Haraszthy, L. (1979.) A hosszúfarkú gébics első hazai előfordulása. – *Mad. Táj*. 1979. (2). 27.
- Haraszthy, L., Molnár, L. (1984.) Dolmányos sirály (*Larus marinus L.*) a magyar faunában. – *Puszták* 2 (11): 105–108.
- Keve, A. (1984.) Magyarország madarainak névjegyzéke. – Budapest, Akadémia Kiadó.
- Kovács, G. (1988.) A Hortobágy madárvilágának ökofaunisztikai vizsgálata (1971–1986). – In: Tudományos kutatások a Hortobágyi Nemzeti Parkban 1976–1985., Tóth, A. (ed.), 113–208.
- Magyar, G. (1988.) Az ékfarkú lile *Charadrius vociferus L. 1758* első megfigyelése Magyarországon. – *Aquila* 95: 182–184.

- Schmidt, A., Sós, E. (1988.) Vándor partfutó (*Calidris melanotos*) Magyarországon. – *Aquila* 95: 185.
- Ubrankovics, P., Varga, L. (1978.) Törpekuvík a Soproni-hegységben. – *Mad. Táj.* 1978, jan–febr. 3.
- Vauk, G. (1972.) Die Vogelwelt Helgoland.–Paul Parey Vrlg.
- Voous, K. H. (1960.) Atlas on European Birds.
- Zsoldos, Á. (1979.) Kucsmás poszáta (*Sylvia melanocephala*) előfordulása a tapolcai Szent György-hegyen. – *Mad. Táj.* 1979. (4). 14.)
- Zsoldos, Á. (1987.) Kucsmás poszáta (*Sylvia melanocephala*) első megkerülése Magyarországon. *Aquila* 93–94: 313 et 316–317.

A szerző címe:

Dr. Bankovics Attila
Természettudományi Múzeum
Baross u. 13.
H-1088 Budapest

Recent new records in Hungary

Dr. Attila Bankovics

(*Hungarian Natural History Museum, Budapest*)

The avian nomenclature (Nomenclator avium Hungariae) published by *András Keve* in 1984, contains 344 species. Of these, 341 species are detailed in the main chapter which deals with records up till 31. 12. 1975. An additional three species appearing since then are already listed in the supplement (*Keve*, 1984). During the 14 years since the end of the nomenclature, between 31. 12. 1975 and 31. 12. 1989, the avifauna of Hungary has been enlarged by an additional 14 species. This has prompted the publication of the recording data on these species in *Aquila*. During this 14 year period one new species could be reckoned on per year. The actual distribution of the records on these new species is, however, somewhat different (Table 1). It can be seen from the table that the recording of new species accelerated at the end of the 80s. This was partly due to the activity of young birdwatchers encouraged by the Hungarian Ornithological Society and to the quantitative increase of bird-ringing, as well as to the increased use of observation equipment (binoculars, telescopes, motor cars). The new species are presented here in chronological order together with the recording data, as well as with the identification and verification methods used.

Pygmy Owl (Glaucidium passerinum L. 1758)

First observation and proved record in Hungary: 20. 11. 1977., Sopron hill area, Poloska-crag, Sopron forest No. 132 b: 1 specimen, observed by *György Tvardy*, *Pál Urbankovics* and *Lajos Varga*. The presence of the bird was also proved by photographs *Urbankovics – Varga*, 1978, (*Keve*, 1984). The Pygmy Owl is a holarctic species

belonging to the Siberian–Canadian fauna type. Its occurrence in Hungary may be related to its vertical migration after the nesting period from the nesting areas adjacent to our western borders.

Great Black-backed Gull (Larus marinus L. 1758)

After some uncertain observations its occurrence has been proven on several occasions in the last 14 years. The chronological arrangement of the records on this species requires a more detailed analysis.

On 20th October, 1984, *István Láng, Alpár Cziglényi and Attila Bankovics* observed 1 adult specimen. This observation was accepted as the first certain record, registering this species as number 346 (*Bankovics, 1985*). Since then the Nomenclature Committee has received a previous record also confirmed by three observers. According to this the first occurrence of *Larus marinus* was in 1977: on 30th November, 1977, 1 adult specimen observed by *László Tajti, Gábor Zsidó and Béla Bene* at Szeged Fehér-tó (Szeged). This is the first authentic record of the Great Black-backed Gull.

Of other observations, its first occurrence authentically proved on the Hortobágy is to be mentioned: between 21st February and 6th March, 1982, 1 adult specimen was at the Hortobágy Fish-pond (near the village border of Hortobágy). It was simultaneously observed by *Gábor Kovács, Mihály Bodnár and Csaba Buza* (*Kovács, 1988*).

The Great Black-backed Gull is a North-Atlantic species. Its nesting area comprises the north-west palearctic and the north-east nearctic regions. Its occurrence is becoming more frequent and regular in Hungary due to an increase in the nesting populations of Northern-Europe and to its spreading towards the south.

Paddyfield Warbler (Acrocephalus agricola Jerdon, 1845)

First observation and proved record in Hungary: 11th August, 1978, 1 juvenile male specimen was caught at the Kiskunság Bird-Ringing Camp at Fülöpháza. The bird was identified by *Zoltán Györgypál*. This specimen was transported to the live collection of *Dr. Mihály Országh (Györgypál–Bankovics, 1980, Keve, 1984)*.

The Paddyfield Warbler is a central-palearctic species. Its nesting area closest to Hungary lies in the southern parts of the Ukraine and by the Black Sea. Its occurrence in Hungary may be attributed to the sporadic westward migration of young birds after fledging.

Long-tailed Shrike (Lanius schach L., 1758)

First observation and proved record in Hungary: 21st April, 1979, 1 specimen was observed in the Hanság (Fehértó village border). The observation was confirmed by 5 observers: *László Haraszthy, Tibor Fülöp, Andor Taba, John Wilson* (England) and *James Wolstencraft* (England). Photographs were also taken of the bird (*Haraszthy, 1979, Keve, 1984*).

Sardinian Warbler (Sylvia melanocephala Gmelin 1788)

First observation and proved record in Hungary: 29th July, 1979, 1 adult male specimen was caught at the south-eastern side of the Szentgyörgy hill (Hegymagas village border) during bird-ringing. The bird was caught, identified then after ringing released by *Árpád Zsoldos*. Colour diapositives were also taken of the bird (*Zsoldos, 1979, 1989*).

The Sardinian Warbler is a Turkestan–Mediterranean species. Its closest nesting area is in Dalmatia. Its occurrence in Hungary may be attributed to post-nesting migrations of a short distance. It is perhaps an indication of a northward spreading trend.

Rufous Turtle Dove (Streptopelia orientalis Latham, 1790)

First observation and proved record in Hungary: 18th December, 1985. *Lajos Puskás* observed 1 juvenile specimen in the garden of a suburban house in Szeged. Photographs were also taken of the bird (*Bankovics, 1988*). The Rufous Turtle Dove is an east-palaearctic species. Single specimens, usually juveniles, may appear in the European area during late-autumn. In this way they may occur in Hungary, as well.

Pine Bunting (Emberiza leucocephala Gmelin, 1971)

First observation and proved record in Hungary: 1st January, 1986, 1 juvenile male was captured by a net during bird-ringing at Barlahida. The bird was shown in the Insitute of Ornithology in Budapest and after ringing it was released at the site of capturing (*Ács-Palkó, 1987*).

Killdeer (Charadrius vociferus L., 1758)

First observation and proved record in Hungary: between 1st November and 30th December, 1986, 1 juvenile specimen was constantly on the sandbanks of the Danube embankment near Almásfüzitő. The bird was discovered by *Gábor Magyar* on 1st November. Next day he visited the spot again together with *Ferenc Márkus, Antal Sággy* and others. Fortunately they could still find the bird there. Since then this specimen of *Charadrius vociferus* was observed an several occasions until 30th December (*Magyar, 1988, Bankovics, 1989*).

Pectoral Sandpiper (Calidris melanotos Vieillot, 1819)

First proved record in Hungary: 27th September, 1987, 1 juvenile specimen was found by *András Schmidt* and *Endre Sós* in the area of the Kiskunság National Park at the Kis Rét adjacent to the village of Szabadszállás. Next day on 28th September this observation was confirmed by *Attila Bankovics, Ferenc Márkus* and *Zoltán Waliczky*. The bird stayed in the area of the Kis Rét until 2nd October (*Schmidt, 1988, Bankovics, 1989*).

Little Bunting (Emberiza pusilla Pallas, 1776)

First observation and proved record in Hungary: 7th November, 1988, 1 juvenile specimen was caught near the village of Ócsa during bird-ringing. The bird was identified by *Tibor Csörgő*. On the occasion *Veronika Móra* and *Gergely Nádas* among others were also present. Colour slides were also taken of the bird, then it was ringed and released (*Csörgő, 1989*). *Emberiza pusilla* belongs into the Siberian fauna-type. Its nesting area within the North-European boreal zone has been spreading toward the west to a small extent. Though its main autumn migration routes run towards the South-West to South-Asian wintering places, occasionally smaller groups also occur in Southern Europe, South-Westward from its nesting area.

Citrine Wagtail (Motacilla citreola Pallas, 1776)

First observation and proved record in Hungary: 6th May, 1989, *Tibor Hadarics* observed 1 specimen near Fertőrákos. On the same day he returned with *Tamás Frank, László Kárpáti* and others to the same spot and they confirmed the first occurrence of the species in Hungary (*Hadarics* in lit.). *Motacilla citreola* belongs to the Mongolian-Tibet fauna-type (*Voous, 1960*). In the area of Ukraine it showed a progressive spreading westward during the eighties. On 30s June and 1st July 1985, 2 pairs were observed with newly fledged young birds in the area of Ternopol. Oblasty near Tomasgorod more than 20 pairs were found in the Rovno in May 1989. At the end of May another pair feeding their nestlings was also noted in this district nearby Dubrovsk (*Igor Gorban/Lvov/ Pers. Comm. by letter*). Additional occurrences of the species should be recorded carefully since its nesting may also be possible in Hungary.

Bonelli's Warbler (Phylloscopus bonelli Vieillot, 1819)

First observation in Hungary: 28th August, 1989, 1 juvenile male specimen was caught by the ringing camp of a local group of the Hungarian Ornithological Society (Sándor Palkó, Pers. Comm. by letter). The bird died after capture, then it was transported to the Bird Collection of the Museum of Natural History (Budapest). The Bonelli's Warbler is a typical European species. Its closest nesting places can be found in the Eastern part of the Alps. Its occurrence in Hungary may be attributed to the late-summer migration of single specimens. It is supposed that it migrates regularly in small numbers through the South-West part of Hungary.

Yellow-browed Warbler (Phylloscopus inornatus Blyth, 1842)

First occurrence and proved record in Hungary: 8th October, 1989, Csaba Fitala observed 1 juvenile specimen and also identified the bird. Next day he showed the bird to co-workers from the Institute of Ornithology and the Museum of Natural History, as well. Then he released the ringed bird from a train in the area of the Gödöllő hilly country in the early afternoon hours (Fatala, Pers. Comm. by letter). It is interesting that after a little while a second specimen of this species was observed. On 4th November, 1989, András Schmidt, Gábor Magyar and Zoltán Waliczky watched another specimen on the Szentendre Island in the inundation wood of the Danube near Surány (Schmidt et al., in lit.). The Yellow-browed Warbler is a member of the Siberian fauna as an East-palaearctic species. During autumn migration it occurs regularly in small numbers in Europe. Data from Helgoland varies between 20th September and 10th October (Vauk, 1972). Its occurrence in Hungary also fits into this migration pattern.

Azure Tit (Parus cyanus Pallas, 1770)

Evidence of its first occurrence in Hungary: after several uncertain observations the first certain specimen was caught at Ócsa during ringing on 28th October, 1989. Miklós Kertész, György Miklay and Lajos Varga were present with bird-ringers. After ringing and taking the biometric data of the bird it was photographed then released (Csörgő, in lit.). The Azure Tit belongs to the siberian fauna-type. It replaces the Blue Tit (*Parus caeruleus*) eastwards. Its more frequent occurrence in Hungary may indicate a westward spreading of the species.

Methods for identifying new species

Of the 14 species presented here 7 were caught during ringing and 7 others were identified by observations and photographs. The species found during ringing were as follows: *Acrocephalus agricola*, *Sylvia melanocephala*, *Emberiza leucocephala*, *Emberiza pusilla*, *Phylloscopus bonelli*, *Phylloscopus inornatus* and *Parus cyanus*. The corresponding species identified by faunistic observations are *Glaucidium passerinum*, *Larus marinus*, *Lanius schach*, *Streptopelia orientalis*, *Charadrius vociferus*, *Calidris melanotos* and *Motacilla citreola*. Thus, bird-ringers and faunistic observers share by 50% the above results. An acceleration in the passing on of information and observation of a new or rare species would yield better results. Nowadays, it is infrequent for a new species to be identified by shooting. This method was not used with the above 14 birds. Apart from this method new or rare species can be identified in the following ways.

1. Synchronous presence of the qualified experts experienced in bird identification.

2. Taking photographs of the bird in the environment.
3. Live captivity net or other device.

The observation data should be reported in detail to the Nomenclature Committee (see the corresponding description by *Gábor Magyar*, *Mad. Táj.*, 1989. Jan.–Ju.). (Address: *Attila Bankovics*, 1088 Budapest, Baross u. 13.). The data are supervised and certified by the Nomenclature Committee containing 7 members, they sit together usually twice a year. The members of the Committee are: *Attila Bankovics*, *Zoltán Barbácsy*, *Péter Bod*, *László Kárpáti*, *Gábor Kovács*, *Gábor Magyar* (substituted by *Zoltán Waliczky* in 1990) and *Egon Schmidt*. Finally, I want to express my thanks to the members of the Hungarian Ornithological Society for their valuable work and data offered in the discovery of these new species in Hungary.

Author's address:

Dr. Attila Bankovics
Museum of Natural History
H-1088 Budapest, Baross u. 13.
Hungary